

Speelruimtebeleidsplan 2013

December 2012
Gemeente Lelystad
Afdeling Beheer Openbare Ruimte
Cluster Groen

Speelruimtebeleidsplan 2013

Gemeente Lelystad, Afdeling Beheer Openbare Ruimte, Cluster Groen

Lelystad, 20 december 2012

Gemeente Lelystad
Stadhuisplein 2
Postbus 91
8200 AB Lelystad
14 0320
www.lelystad.nl

Voorwoord

Het college van de gemeente Lelystad is trots op haar inwoners, omdat ze het gesprek over de bezuinigingen zo enthousiast zijn aangegaan. De tijd dat iedereen zich verantwoordelijk voelde voor de eigen stoep lijkt al lang verleden tijd. De signalen die wij als bestuurders uit de samenleving krijgen, spreken dit ook sterk tegen. De bewoners zijn niet alleen betrokken bij de leefomgeving, maar ze zijn ook bereid om zich in te zetten voor de wijk. In veel gevallen gebeurt dit al en passen buurtbewoners gezamenlijk op spelende kinderen of ruimen het afval rondom een speelplek op. Het fijn kunnen spelen, wordt niet alleen mogelijk gemaakt door de inzet van de gemeente, maar juist ook door de ouders die zich betrokken voelen bij hun wijk en de kinderen die daar wonen. Wij vinden het belangrijk dat bewoners met plezier in hun wijk wonen en dat ze zich veilig en betrokken voelen. Daarom laat het college bewoners meedenken over belangrijke beslissingen in hun wijk, zoals het speelruimtebeleid. Immers, samen willen we de wijk zo leefbaar mogelijk houden en samen zorgen we voor een leefbare stad.

Dat het budget voor speelruimte de komende jaren verminderd moest worden, stond vóór het vaststellen van dit beleid al vast, omdat dit besloten was door de gemeenteraad. Een lastige opdracht voor het college, maar tegelijk een uitdaging die de randvoorwaarde vormde voor de ontwikkeling van een beleid dat toekomstbestendig is. Het speelruimtebeleid -en dan vooral de speelplekken in de buurt van de eigen woning- zijn belangrijk voor de leefbaarheid van de wijk en haar bewoners. Ook dit was een belangrijke randvoorwaarde, namelijk het inventariseren van de wensen van de bewoners. Zij weten immers het beste wat er in hun directe omgeving speelt en wat er nodig is.

Voorafgaand aan de opstelling van het beleid is Wethouder Wout Jansen de wijk ingegaan en heeft hij, samen met een aantal medewerkers van de gemeente, gesprekken gevoerd met de bewoners. Deze straatgesprekken hebben op negen locaties door Lelystad plaatsgevonden. Om ook de mensen die tijdens deze straatgesprekken niet aanwezig konden zijn een kans te geven hun mening te uiten, is er een informatieavond in het stadhuis georganiseerd. Door alle gesprekken hebben wij een goed beeld gekregen van de manier waarop de bezuinigingen volgens de bewoners zelf, ingevuld kunnen worden. Naast de persoonlijke gesprekken, zijn de meningen gepeild in een korte enquête. Op een plattegrond konden mensen hun meest favoriete speelplek aangeven. De verkregen input is het ingrediënt geweest van het nieuwe speelruimtebeleid.

Hoewel het college in de huidige economische situatie moeilijke keuzes moet maken, gaan we met veel energie de toekomst tegemoet. Door de focus op kwaliteit van speelvoorzieningen te leggen kan op een positieve manier het aantal speelvoorzieningen verminderd worden. Een speelplek blijft behouden als het speel- en ontmoetingsmogelijkheden biedt. Het gaat er om of de speelplek op een goede manier ingericht kan worden en dat er voldoende kinderen in de buurt wonen. Ook is het belangrijk dat de speelplek veilig is, evenals het zicht op de plek en de routes er naar toe. Het doet me goed dat binnen de kaders van ons beleid het voor bewoners mogelijk blijft om met ideeën voor de eigen wijk te komen.

Het college van de gemeente Lelystad

Samenvatting

De gemeente Lelystad wil door het aanbieden van goede speelvoorzieningen een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen en de leefbaarheid in de woonwijken. Diverse ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat de wijze waarop wordt gespeeld is veranderd. De opkomst van brede scholen is daarbij een goed voorbeeld. Dit vormt input voor het nieuwe beleid. Ook de financiële taakstelling is een belangrijke aanleiding om met het speelruimtebeleid in te zetten op een effectievere inzet van de middelen.

Bij het opstellen van dit beleidsplan is uitgebreid met de inwoners van Lelystad gesproken. Uit straatgesprekken en enquêtes is een goed inzicht verkregen in de behoeften van de gebruikers. Deze inzichten zijn gebruikt bij het formuleren van het nieuwe beleid.

Een centraal punt van het nieuwe beleid is de inzet op kwaliteit en diversiteit van speelplekken. Uitgangspunt is het behoud van kwalitatief hoogwaardige speelplekken, met een belangrijke ontmoetingsfunctie voor verschillende leeftijdscategorieën, op centrale locaties in iedere wijk. De opgave van het beperken van de kosten past goed in deze aanpak, waarbij meer met geclusterde voorzieningen wordt gewerkt.

Om te waarborgen dat een evenredig aanbod van speelvoorzieningen aanwezig is in iedere wijk wordt een spreidingsbeleid uitgevoerd, waarbij de verdeling van woningen en kinderen wordt gevolgd. Bij de realisatie van het speelruimtebeleid is het meerjarenplan leidend, waarbij de grootonderhoudsplanung wordt opgesteld op basis van het aantal afgeschreven speeltoestellen per gebied.

Met behulp van de beleidsuitgangspunten wordt in samenspraak met bewoners een speellocatiekaart samengesteld. Vervolgens wordt de concrete realisatie van speelplekken wederom in samenwerking met bewoners opgepakt.

Inhoud

1	Op naar nieuw speelruimtebeleid	1
1.1	Het belang van buitenspelen	1
1.2	Waarom nieuw speelruimtebeleid?	1
1.3	Opbouw speelruimtebeleidsplan	2
2	Ontwikkelingen, kaders en uitgangspunten	3
2.1	Ontwikkelingen in spelen	3
2.2	Wettelijke en gemeentelijke beleidskaders	5
2.3	Behoeften van de gebruikers.....	5
2.4	Uitgangspunten voor het nieuwe beleid	6
3	Kernpunten speelruimtebeleid	8
3.1	Diversiteit en kwaliteit centraal	8
3.2	Spreiding speelvoorzieningen volgt gebruikers.....	9
3.3	Beheerplan is leidend	9
4	Van beleid naar realisatie op straat.....	11
4.1	Stap 1: verdeling bovenwijkse speelvoorzieningen.....	11
4.2	Stap 2: verdeling over de wijken o.b.v. verdeling kinderen	11
4.3	Stap 3: planning op basis van afschrijving huidig areaal	13
4.4	Stap 4: opstellen speellocatiekaart samen met bewoners	14
4.5	Stap 5: realisatie speelvoorzieningen samen met bewoners	15
4.6	Stap 6: Monitoring	15

1 Op naar nieuw speelruimtebeleid

Door het voeren van speelruimtebeleid biedt de gemeente Lelystad haar inwoners van alle leeftijden de optimale mogelijkheden om zich in de buitenruimte te ontspannen. Het bestaande speelruimtebeleid stamt uit 2000 en functioneert op zich goed. Toch zijn er ontwikkelingen en aanleidingen om nu een nieuw speelruimtebeleid op te stellen.

1.1 Het belang van buitenspelen

Spelen is leuk en uitdagend. Dat geldt voor kinderen, jongeren én voor volwassenen. Maar voor kinderen en jongeren komt daar nog iets bij: spelen is voor hen heel belangrijk voor hun lichamelijke, geestelijke en sociale ontwikkeling. Buitenspelen heeft nog een bijzondere functie vergeleken met binnenspelen. De buitenruimte biedt een grote schakering aan mogelijkheden en verrassingen. Kinderen volgen daarbij spontane impulsen om te gaan spelen. Buitenspelen is iets waarvan ze van tevoren niet weten wat ze gaan doen. "Ik ga spelen" duidt niet op een speciale bezigheid, het betekent dat het kind gaat doen waar ze op dat moment zin in heeft of reageert op wat op haar pad komt in de vorm van andere kinderen of dingen die haar uitdagen tot een spel of bezigheid. Die volle vrijheid om je eigen weg en bezigheden te kiezen is het meest essentiële aan buitenspelen.

Centraal in het buitenspelen staat het experimenteren met de eigen vaardigheden op fysiek, cognitief en sociaal-emotioneel gebied en dus ook het leren op die gebieden (bijvoorbeeld: bij het leren op cognitief gebied gaat het om het - leren - kennen, kennisverwerving). Buitenspelen heeft niet alleen (pedagogische) waarde voor het kind, het heeft ook waarde voor de buurt als zodanig. Denk aan: verbetering van de sociale contacten tussen buurtbewoners; grotere sociale controle; betere leefbaarheid. De aanwezigheid van jeugd in de buurt maakt dat een buurt levendiger is, meer 'in beweging' is. Hierdoor wordt ook de economische waarde van de buurt groter.

De gemeente Lelystad wil met het speelruimtebeleid een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de kinderen en de levendigheid van de woonwijken. Het hoofddoel van het speelruimtebeleid is het aanbieden van speelvoorzieningen in de stad die aansluiten bij de ontwikkeling van kinderen en de behoeften vanuit de bewoners.

1.2 Waarom nieuw speelruimtebeleid?

In het huidige speelruimtebeleid staan de zogenaamde speelcirkels centraal. Deze cirkels waarborgen speelplaatsen voor alle leeftijdsgroepen op acceptabele loopafstand van de woning. In de loop der jaren is door geleidelijke uitbreiding van het speelareaal (bij scholen, sportveldjes, etc.) een jaarlijks tekort ontstaan op het onderhoud van de toestellen. Bovendien ligt er vanuit de Kadernota 2012 een taakstellende bezuiniging ten aanzien van het aantal speelvoorzieningen. De speelcirkels van het speelruimtebeleid 2000 zijn binnen deze taakstelling niet te handhaven.

Deze ontwikkelingen geven aanleiding om het speelruimtebeleid te herijken en goed te kijken naar de manier waarop er met het beheer en onderhoud van de huidige speelvoorzieningen wordt omgegaan.

1.3 Opbouw speelruimtebeleidsplan

De kernpunten van het speelruimtebeleid worden beschreven in hoofdstuk 3. Deze kernpunten zijn opgesteld op basis van een analyse van ontwikkelingen en beleidskaders, en geformuleerde uitgangspunten voor het nieuwe beleid. Dit is beschreven in hoofdstuk 2.

De vertaling van beleid naar de uitvoering op straat is beschreven in hoofdstuk 4. Op basis van de kernpunten van het beleid wordt samen met bewoners toegewerkt naar een passende verdeling van de speelvoorzieningen over de stad. De financiële uitgangspunten zijn vertaald in een meerjarenplan Grootonderhoud Spelen 2014-2017, dat als separaat rapport bij dit beleidplan hoort.

2 Ontwikkelingen, kaders en uitgangspunten

Diverse ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat het denken over speelvoorzieningen verandert. Door de komst van brede scholen wijzigt de dagbesteding van schoolgaande kinderen. Bovendien zorgen particuliere initiatieven voor een uitbreiding van het aanbod aan speelvoorzieningen.

In 2012 is een brede rondgang door de stad aan de inwoners van Lelystad gevraagd wat zij belangrijk vinden in het aanbod aan speelvoorzieningen. Op basis van de resultaten van deze rondgang, de ontwikkelingen en beleidskaders, zijn uitgangspunten voor het nieuwe speelruimtebeleid geformuleerd.

2.1 Ontwikkelingen in spelen

Brede scholen als ontmoetingspunt

Steeds meer scholen worden een brede school. Een brede school is een definitie voor samenwerkende partijen die zich bezighouden met opgroeiende kinderen. De brede schoolpleinen zijn niet alleen om te spelen, maar hebben vooral ook een ontmoetingsfunctie, waar kinderen elkaar informeel leren kennen. Sinds een paar jaar is het verplicht dat scholen ook buitenschoolse opvang bieden aan de leerlingen. Kinderen uit de buurt en de schoolgaande kinderen ontmoeten elkaar, voor en na school, op het schoolplein. Een afgesloten speelplek past niet bij deze ontwikkeling. Om deze reden wordt er steeds vaker gekozen om het schoolplein weer openbaar toegankelijk te maken en het onderhoud van het schoolplein terug te geven aan de gemeente.

Binnen het speelruimtebeleid past het principe van brede school goed. Brede scholen verbinden waar mogelijk drie opvoedmilieus te weten: gezin, school en buurt. Een uitnodigend open schoolplein past dan binnen de omgeving en de buurt, zodat het een geheel wordt.

Op dit moment zijn er veel aanvragen van scholen die graag in aanmerking willen komen voor het brede schoolplein. Door van deze plekken avontuurlijke speelplekken te maken die na schooltijd ook toegankelijk zijn, is een wereld aan speelruimte te winnen. Vooral als ook creatief met de beschikbare ruimte wordt omgegaan (bijvoorbeeld groenvoorzieningen bij schoolpleinen trekken zodat er groene en avontuurlijke speelplekken ontstaan). De betrokkenheid van scholen, kinderen, buurtbewoners en gemeente bij deze schoolpleinen is van groot belang voor de speelbeleving van kinderen en acceptatie in de buurt.

Voor de ontwikkeling van brede schoolpleinen gelden de volgende uitgangspunten:

De pleinen moeten openbaar toegankelijk zijn, niet alleen voor de eigen leerlingen maar ook voor kinderen van 2 tot 14 uit de buurt.

- De pleinen moeten veilig zijn wat betreft inrichting (speeltoestellen).
- De pleinen moeten alle genoemde leeftijdscategorieën uitnodigen en zelfs uitdagen tot spelen.
- De pleinen moeten zodanig zijn ingericht dat vandalisme zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- De inrichting rondom de school moet inbraakwerend zijn.

- De verantwoordelijkheden ten aanzien van het beheer en het naschoolse gebruik zijn waar nodig afgestemd en geregeld in het brede schoolnetwerk.

De brede scholen worden onderhouden vanuit de budgetten voor het onderhouden van speelvoorzieningen. Dit is een kader voor het speelruimtebeleid.

Sportvoorzieningen

De gerealiseerde kunstgrassportvelden in Lelystad vervullen doelstellingen van het sportbeleid. Kinderen houden van beweging. Veel kinderen sporten en bewegen in de naschoolse uren, echter steeds minder vaak in georganiseerd verband. Vaak zijn er financiële redenen of hebben ouders geen tijd om hun kind te halen en te brengen. Redenen genoeg om sportieve activiteiten in de wijken aan te bieden. Op deze wijze kunnen meer kinderen deelnemen aan sport.

Vanuit het speelruimtebeleid worden deze sporten ondersteund door het aanbieden van voorzieningen zoals basketbalvelden en trapveldjes. Deze locaties zijn vastgelegd op de speellocatiekaart. Deze voorzieningen zijn het gehele jaar te gebruiken en zijn geschikt voor intensief gebruik door de wijk en de sportverenigingen.

Op Atolplaza, aan het Houtribstrand en in Schateiland zijn sporttoestellen geplaatst. De leeftijdscategorie voor deze toestellen is 18+. Deze toestellen zijn niet voor kinderen bedoeld maar ze zijn opgenomen in het onderhoudsschema van de speeltoestellen.

Het plaatsen van fitnessstoestellen in de buurt van speelplekken stimuleert de ontmoetingsfunctie van deze plekken. Hierdoor krijgen ook de volwassen buurtbewoners zonder jonge kinderen meer contacten met elkaar waardoor een positief effect op de sociale cohesie optreedt.

De sportvoorzieningen worden, op enkele uitzonderingen na, onderhouden vanuit de budgetten voor het onderhouden van speelvoorzieningen. Dit is een kader voor het speelruimtebeleid.

Natuurlijk spelen

Bij de evaluatie van het speelruimtebeleid in 2007 is besloten om een natuurlijk speelterrein aan te leggen. Dit natuurlijk speelterrein, 'de Spettertuin', is gerealiseerd ten noorden van de wijk Horst. Het initiatief is succesvol gebleken. In het Zuigerplasbos is tevens een natuurlijk speelterrein aangelegd, dit terrein van Staatsbosbeheer wordt door Staatsbosbeheer in samenwerking met scouting onderhouden.

Het voordeel van natuurlijk spelen, is dat er geen officiële speeltoestellen voor nodig zijn. Een boomstam, stenen, water en beplanting geven kinderen de mogelijkheid om op een creatievere manier te spelen. Om deze reden kan het ook op kleinere schaal toegepast worden om speelaanleidingen te creëren. Omdat het initiatiefvoorstel voor een natuurlijk speelterrein succesvol is gebleken, worden nieuwe initiatieven op het gebied van natuurlijk spelen met een positieve houding in behandeling genomen.

2.2 Wettelijke en gemeentelijke beleidskaders

Kwaliteitsstructuurplan Lelystad

In februari 2002 hebben het college van B&W en de Raad het Kwaliteitstructuurplan Lelystad vastgesteld. Hiermee hebben zij ingestemd met het Kwaliteitsstructuurplan (hierna te benoemen als KSP) en gekozen voor het in dit plan genoemde doelscenario. In het kader van de bezuinigingsopgave van de gemeente is inmiddels besloten voorlopig vast te houden aan het zogenaamde basisscenario uit het KSP.

Besluit Veiligheid attractie- en speeltoestellen

In 1997 is het 'Besluit Veiligheid Attractie- en Speeltoestellen' in werking getreden. Het Attractiebesluit regelt de verantwoordelijkheden en verplichtingen van de producent, ontwerper, fabrikant en de koper/beheerder. In dit besluit wordt de gemeente, als zijnde de beheerder van speeltoestellen in de openbare ruimte, uitdrukkelijk verantwoordelijk gesteld voor de veiligheid (bij gebruik) van de speeltoestellen in de openbare ruimte.

De algemene eis aan de beheerder luidt: "De beheerder van een inrichting bedoelt om te spelen, zorgt ervoor dat deze zodanig is beproefd, geïnspecteerd en onderhouden en zodanig van opschriften is voorzien, dat er bij gebruik geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid van personen bestaat".

Met deze wet is Lelystad verplicht dat haar speeltoestellen veilig zijn in het gebruik en dat ze dat ook kan aantonen.

Hondenbeleid

Hondenpoep op plekken waar kinderen spelen is een grote ergernis van Lelystedelingen. Om deze reden heeft het hondenbeleid en de handhaving op dit beleid raakvlakken met het speelruimtebeleid. Op een speelplek mogen honden niet komen en niet poepen.

Financiële kaders

In de MeerJarenRaming (MJR) wordt voor spelen een GO budget geraamd van € 379.000, op basis van 1648 toestellen. Daarnaast is in de Kadernota een bezuinigingstaakstelling van € 55.000 opgenomen, te realiseren door de vermindering van speeltoestellen. Om de bezuiniging van € 55.000 te realiseren moet het aantal toestellen worden teruggebracht tot 1408. Bij 1408 toestellen hoort een jaarlijks groot onderhoud van € 324.000 (379.000 -/- 55.000). In de MJR is voor GO spelen ook een jaarlijks tekort vastgesteld van € 239.000 (inclusief de bezuinigingstaakstelling).

2.3 Behoeften van de gebruikers

Als onderdeel van het opstellen van dit beleidsplan is in 2012 uitgebreid met bewoners gesproken over de wensen en ideeën voor speelvoorzieningen in de stad. Hiervoor zijn straatgesprekken gevoerd en enquêtes verspreid. Dit heeft nuttige input opgeleverd.

Straatgesprekken

Bewoners hebben op negen verschillende locaties in de stad en tijdens een inloopavond hun mening kunnen geven over de vermindering van het aantal speeltoestellen en over speelplekken in het algemeen.

Uit veel van de gesprekken bleek dat vooral de bovenwijkse voorzieningen goed gewaardeerd worden. Daarnaast blijkt de behoefte aan kwalitatief hoogwaardige grotere speellocaties te bestaan, in plaats van verspreid liggende kleine speelplekken.

Enquêtes

In de enquête is bewoners gevraagd te reageren op de bezuinigingsopgave voor speelvoorzieningen. Hoewel in absolute zin weinig reacties zijn ontvangen, heeft dit toch een zinvolle bijdrage geleverd.

Er hebben 305 mensen gereageerd. Hiervan geven 182 mensen dat kinderen het liefst op een speelplek in de buurt spelen. Bij dezelfde vraag geven 55 mensen aan dat kinderen wat verder lopen om naar een grote speelplek te gaan en 13 mensen hebben een natuurlijke speelplek ingevuld.

Van de 305 mensen vinden 124 mensen dat er het beste bezuinigd kan worden door de speelplekken groter te maken en het aantal speelplekken te verminderen. 76 mensen hebben gekozen voor de optie om het aantal speeltoestellen per plek te verminderen.

Daarnaast zijn er veel andere suggesties binnengekomen. Hieronder een greep uit deze suggesties:

- Laat de bewoners de speelplekken zelf onderhouden.
- Meer stimuleren van gewoon buiten spelen. Bijvoorbeeld met voetbal en in de natuur.
- Weghalen van plekken die slecht gebruikt worden.
- Meer onderhoudsarme speeltoestellen plaatsen.
- Faciliteren van speeltuinverenigingen.
- Haal de speelplekken weg waar weinig kinderen wonen.
- Zorg dat de speelplekken die overblijven op een veilige manier bereikbaar zijn.
- Bezuinigen op de nieuwere luxe speelplekken en knap de speelplekken in de oude wijken op.

2.4 Uitgangspunten voor het nieuwe beleid

Aansluiten bij ontmoetingsplekken in de hele stad

De plaatsen en tijdstippen waarop mensen elkaar in de wijk ontmoeten zijn de afgelopen jaren veranderd. De speelvoorzieningen moeten aansluiten bij deze activiteitenpatronen. Dit betekent dat speelplekken kunnen worden geclusterd of zelfs bovenwijkse speelvoorzieningen worden gerealiseerd. Als ondergrens wordt daarbij wel gehanteerd dat de speelvoorzieningen op eerlijke wijze over de hele stad worden verdeeld.

Beperken investerings- en beheerkosten

De financiële taakstelling dwingt tot een nadrukkelijke beperking van zowel de investerings- als beheerkosten van speeltoestellen. Het uitgangspunt in dit beleid om het aantal speeltoestellen te reduceren en de speelvoorzieningen te clusteren past binnen deze taakstelling. Er wordt uitgegaan van een reductie van het totaal aantal speeltoestellen tot 1.200 stuks.

Realisatie samen met bewoners

Bewoners zijn bij het opstellen van dit plan al bevroegd naar hun wensen. Hieruit is ook de nadrukkelijke behoefte gekomen om bij de realisatie en aanpassing van speelvoorzieningen de

bewoners te betrekken. Het uitgangspunt voor de realisatie is dan ook dat, nadat de hoofdlijnen en financiële planning duidelijk is, de verdere uitwerking van speelvoorzieningen en speeltoestellen in samenwerking met bewoners wordt uitgevoerd.

De gemeente Lelystad hanteert bij haar participatiebeleid de landelijke gebruikte participatieladder. De ladder maakt onderscheid tussen verschillende vormen van participatie: van alleen informeren naar mee uitvoeren.

1. Informeren doormiddel van voorlichtingsavond, presentaties, inloopmarkten, open dagen, rondleidingen, tentoonstellingen, internet.
2. Consulteren (mening vragen) doormiddel van bewonersbijeenkomst, stadspanel, enquête, internet.
3. Meedenken doormiddel van discussiebijeenkomsten, klankbordgroepen, stadsgesprekken, symposia, internet.
4. Meebeslissen doormiddel van klankbordgroepen, samenwerkingsbijeenkomsten, deelname aan projectgroepen, coproductie.
5. Mee-uitvoeren (in de uitvoeringsfase).

Tijdens het opstellen van dit beleidsplan is graad 3 van de participatieladder gehanteerd. Dit niveau wordt ook als uitgangspunt genomen bij het realiseren van nieuwe speelvoorzieningen. Meestal wordt er in zo'n geval voor een vorm van participatie gekozen waarbij aan omwonenden verschillende scenario's voorgelegd worden waaruit zij een keuze mogen maken. Op het moment dat er sprake is van het verwijderen van een speelplek en er met omwonenden wordt gesproken over adoptie van een speelplek, is er sprake van graad 5 van de participatieladder.

3 Kernpunten speelruimtebeleid

De in het vorige hoofdstuk beschreven uitgangspunten zijn vertaald naar kernpunten van het speelruimtebeleid. De volgende drie kernpunten zijn leidend voor de realisatie van de ombuiging die in dit beleid wordt voorgesteld:

- diversiteit en kwaliteit centraal;
- spreiding speelvoorzieningen volgt gebruikers;
- beheerplan is leidend.

3.1 Diversiteit en kwaliteit centraal

Er wordt ingezet op kwaliteit en diversiteit van speelplekken. Uitgangspunt is het behoud van kwalitatief hoogwaardige speelplekken, met een belangrijke ontmoetingsfunctie voor verschillende leeftijdscategorieën, op centrale locaties in iedere wijk.

Een belangrijke ontwikkeling in het beperken van investering- en exploitatiekosten van maatschappelijke voorzieningen is het clusteren van functies. Het kindvriendelijk inrichten van de openbare ruimte en het openstellen van de schoolpleinen zijn manieren waarop dit gerealiseerd wordt. Dit betekent dat gebruikers de ruimte delen. Voor het spelen betekent dat minder kleinere afgezette speelplekken en speciale locaties ingericht met speeltoestellen en meer combinatie van spelen met andere functies. De achterliggende gedachte is dat kinderen andere kinderen nodig hebben om te spelen. De keuze voor deze beleidsrichting is mede ingegeven aan de hand van de straatgesprekken met bewoners.

Bij de uitwerking van de speelvoorzieningen worden de onderstaande typen speellocaties gehanteerd:

Plusspeelplaatsen

De plusspeelplaatsen zijn grote speelplekken waar speelvoorzieningen voor alle leeftijden zijn. Dit geldt ook voor de speelplaatsen bij scholen en de brede schoolplaatsen. Op dit moment zijn er 35 plusplaatsen inclusief de Bovenwijkse voorzieningen zoals de spettertuin, Hanzeborg, het Skatepark, Schateiland, Atolplaza, 't Schip en de Brede Scholen. De uitgangspunten voor een brede schoolplein passen bij de bedoeling van de plusspeelplaatsen.

Een plusspeelplaats is een centrale plek in de wijk met speeltoestellen voor kinderen van alle leeftijden. Kinderen spelen graag op een speelplek als daar andere kinderen zijn om mee te spelen. Als uitgangspunt geldt dat iedere wijk een plusspeelplaats heeft.

Sportlocatie

Onder de sportlocaties worden onder andere de kunstgrasvelden en basketbalvelden verstaan. Ze vormen een bijzondere categorie in de speelvoorzieningen.

Formele speelplaats

Dit betreft de overige "gewone" speelplaatsen, vooral gericht op de leeftijdsgroep 3 tot 8 jaar. De ligging, het aantal kinderen, de omgeving met zijn barrières en het huidige gebruik van de speelplek

bepalen of de speelplek in de toekomst wordt gehandhaafd. De formele speelplekken zijn de plekken die de bewoners en de gemeente (voor het algemeen belang) in ieder geval willen behouden.

Informele speelplaats

Dit zijn locaties die worden gebruikt als speelruimte, maar waar geen speeltoestellen aanwezig zijn. De ruimte om te spelen is ook belangrijk, misschien wel belangrijker.

Deze plekken worden ingericht in samenspraak met de omwonenden. Het is goed denkbaar dat er adoptieovereenkomsten opgesteld gaan worden voor de informele speelplekken om in meer dan alleen basisvoorzieningen te kunnen voorzien. Bewoners die met ideeën komen kan de mogelijkheid geboden worden om deze zelf uit te voeren en te onderhouden

3.2 Spreiding speelvoorzieningen volgt gebruikers

In de afgelopen jaren zijn regelmatig vragen binnengekomen over de verdeling van speelvoorzieningen over de stad. Een veelgehoorde opmerking is: `in de nieuwe wijken is veel meer dan in de oudere wijken`. Hoewel het normaal is dat het er flitsender uitziet als alles nieuw is, klopt het dat de verdeling niet gelijk is over de wijken. Niet alleen de investeringsbudget is ongelijk, maar ook het beheerbudget wordt hierdoor ook ongelijk ingezet.

Om deze reden zal met de vaststelling van dit beleid, ook een verdeelsleutel vastgesteld worden. Deze verdeelsleutel (norm) is gebaseerd op het aantal woningen en het aantal kinderen. De vermindering van het aantal speeltoestellen naar 1.200 stuks, de nieuwe herinrichtingen en de nieuwe aanleg in de stad zal hierop getoetst worden.

3.3 Beheerplan is leidend

Uiteindelijk leiden de voorgaande kernpunten van het beleid tot de aanpak van de speelvoorzieningen in de stad. De planning voor deze aanpak moet daarbij voldoen aan de volgende eisen:

- De toestellen van de te verwijderen speelplekken moeten zoveel mogelijk hergebruikt worden.
- Geen kapitaalvernietiging
- Afgeschreven toestellen vervangen of verwijderen
- Aansluiten op andere projecten
- Voldoen aan de normaantal toestellen per deelgebied

De planning zal om aan bovenstaande uitgangspunten te kunnen voldoen enige flexibiliteit moeten hebben. Om deze reden is de volgorde van de gebieden voor groot onderhoud bepaald door de hoeveelheid afgeschreven toestellen in een deelgebied. Dit zijn de aandachtsgebieden waarvan afgeweken kan worden om bijvoorbeeld aan te sluiten op andere projecten of om toestellen uit een ander gebied te hergebruiken.

Bij uitbreiding van het aantal toestellen, bijvoorbeeld bij nieuwbouw van woningen, dient rekening te worden gehouden met structurele budgetten voor beheer en onderhoud. Om scheefgroei te voorkomen is het normeren van de uitbreiding van speeltoestellen nodig.

De beheernorm wordt gebaseerd op het structureel jaarbudget en het aantal toestellen dat hiermee onderhouden kan worden. Deze beheernorm zal opgenomen worden in het Standaard Programma van Eisen.

4 Van beleid naar realisatie op straat

Met behulp van kernpunten van het speelruimtebeleid wordt nu toegewerkt naar de realisatie van een evenwichtig aanbod aan speelvoorzieningen in Lelystad. In de navolgende paragrafen zijn de stappen beschreven die achtereenvolgens worden doorlopen. De reeds doorlopen stappen (1 tot en met 3) hebben geleid tot het meerjarenplan 2014 – 2017. De laatste twee stappen worden samen met bewoners doorlopen en leiden tot concrete uitvoering op straat.

In de navolgende paragrafen worden de processtappen beschreven die in het realisatietraject worden gevolgd.

4.1 Stap 1: verdeling bovenwijkse speelvoorzieningen

Op dit moment zijn er 11 locaties met bovenwijkse speelvoorzieningen. Op basis van de kernpunten van het beleid is er momenteel geen aanleiding om dit aantal uit te breiden. Het aantal speeltoestellen van de bovenwijkse voorzieningen maakt wel onderdeel uit van het taakstellende maximumaantal van 1.200 stuks. Hieronder staan ze voor de volledigheid aangegeven.

nr.	Bovenwijkse voorzieningen	Speel-plekken	Speel-toestellen
A	Gemeentelijke bossen	1	16
B	Hanzeborg	1	11
C	Kofschip	1	2
D	Kwelder/Schor	2	26
E	Natuurlijk spelen (Z'plasbos)	1	2
F	Schateiland	2	23
G	Schip Karveel	1	15
H	Skatebaan	1	1
I	Stadshart	1	1
J	Stadspark	1	10
K	Strand Houtribhoek	1	2
	Subtotaal	13	109

4.2 Stap 2: verdeling over de wijken o.b.v. verdeling kinderen

Op dit moment is de verdeling niet gelijk over de wijken. Niet alleen het investeringsbudget is ongelijk, maar ook het beheerbudget wordt hierdoor ongelijk ingezet. Het effect hiervan is scheefgroei in de wijken. Om deze reden zal met de vaststelling van dit beleidsplan, ook een verdeelsleutel vastgesteld worden. Deze verdeelsleutel (norm) is gebaseerd op het aantal woningen en het aantal kinderen. De vermindering van het aantal speeltoestellen, de herinrichtingen en de nieuwe aanleg in de stad zal hierop getoetst worden.

De verdeelsleutel(norm) wordt gebaseerd op het structureel jaarbudget en het aantal toestellen dat hiermee onderhouden kan worden. Het betreft 1.200 toestellen voor 30.000 woningen, dat geeft de vuistregel van 1 toestel per 25 woningen. Het aantal woningen is een eenvoudige rekeneenheid op stadsniveau. Deze norm zal stadsbreed toegepast worden.

De norm is toegepast in onderstaande tabel. In de tabel zijn 15 gebieden, te onderscheiden. De indicatieve afwijkingen tussen de huidige en de berekende norm zijn weergegeven (zie tabel, indicatief tussen 316% en 60%.)

SPEELWERKPLANNEN - MJP-normen											
Nr.	Deelgebied	Aantal woningen	Speel-plekken	Speel-toestellen	Norm Aantal	Norm %	Kinderen 0-6 jaar	Norm aantal	Norm %	Norm aantal speel-toestellen	Verschil
1	Archipel/ Beukenhof/Scheren/ Rozengaard	1114	18	77	41	186%	224	259	87%	36	41
2	Atol	3101	45	190	115	165%	702	721	97%	112	78
3	Botter/Tjalk/ Schoener	2603	36	134	97		509				
4	Karveel/Boeier	1502	21	66	56	139%		605	84%	81	53
5	Kempenaar/ Kogge/ Schouw/ Gondel	3135	47	162	116	118%	328	349	94%	52	14
6	Landerijen	1826	41	214	68	139%		729	94%	109	53
7	Landstrekenwijk	1530	19	81	57	316%	715	424	169%	114	100
8	Lelystad-haven	1830	20	67	68	143%	398	356	112%	64	17
9	Punter/ Jol/ Galjoen/ Stadseiland/ Kuststrook	2687	39	157	100	99%	422	425	99%	67	0
10	Stelling/ Schans/ Grietenij	928	9	39	34	158%	663	624	106%	106	51
11	Thematisch wonen	851	6	19	32	113%	139	216	64%	22	17
12	Waterwijk	2705	29	112	100	60%	119	198	60%	19	0
13	Wold/ Kamp/ Horst/ Zoom/ Griend	3551	39	175	132	112%	687	629	109%	110	2
14	Zuiderzeewijk	2046	28	124	76	133%	751	825	91%	120	55
						163%	494	475	104%	79	45
	Subtotaal	29409	397	1617	1091	148%	6834	0,23		1091	526

Het aantal kinderen is ongelijk verdeeld over de gebieden. En het aantal kinderen wijzigt in de loop van de tijd. Voor de komende 5 jaar kunnen we uitgaan van de verdeling zoals die in de tabel staat. Het norm aantal toestellen per gebied is aangepast aan de verdeling van de jongste leeftijdsgroep per gebied. Het gemiddelde investeringsbedrag per gebied is het berekende aantal toestellen vermenigvuldigd met het investeringsbedrag.

De uitkomst, de norm aantal toestellen per gebied is uitgangspunt voor het nieuwe speelruimtebeleid (zie tabel, het indicatieve verschil varieert van 100 toestellen weghalen tot het gelijk houden van het aantal toestellen). Per leeftijdsgroep, per speelplek en per gebied zal dit nader ingevuld worden.

4.3 Stap 3: planning op basis van afschrijving huidig areaal

De planning voor de uitvoering van het meerjarenplan moet voldoen aan de volgende eisen:

- De toestellen van de te verwijderen speelplekken moeten zoveel mogelijk hergebruikt worden.
- Geen kapitaalvernietiging
- Afgeschreven toestellen vervangen of verwijderen
- Aansluiten op andere projecten
- Voldoen aan de normaantal toestellen per deelgebied

De planning zal om aan bovenstaande uitgangspunten te kunnen voldoen enige flexibiliteit moeten hebben. Om deze reden is de volgorde van de gebieden voor groot onderhoud bepaald door de hoeveelheid afgeschreven toestellen in een deelgebied. Dit zijn de aandachtsgebieden waarvan afgeweken kan worden om bijvoorbeeld aan te sluiten op andere projecten of om toestellen uit een ander gebied te hergebruiken.

Hiertoe is een planning van de gebieden gemaakt in relatie met de vervangingstermijnen om extra verplaatsingskosten te vermijden en om kapitaalvernietiging te voorkomen. (zie tabel)

MJP afgeschreven toestellen							
nr.	Deelgebied	Jaar van afschrijving					Totaal
		2013	2014	2015	2016	2017	
1	Archipel/Beukenhof/Scheren/Rozengard	2	1	5	5	3	16
2	Atol	37	18	25	11	3	94
3	Botter/Tjalk/Schoener	19	4	5	3	2	33
4	Karveel/Boeier	7	6	12	3	9	37
5	Kempenaar/ Kogge/ Schouw/ Gondel	9	22	35	2	7	75
6	Landerijen	0	0	0	6	5	11
7	Landstrekenwijk	6	10	6	13	17	52
8	Lelystad-haven	10	1	3	1	9	24
9	Punter/ Jol/ Galjoen/ Stadseiland/ Kuststrook	10	8	17	1	17	53
10	Stelling/ Schans/ Grietenij	8	0	2	0	2	12
11	Thematisch wonen	0	0	0	1	0	1
12	Waterwijk	8	9	14	3	9	43
13	Wold/ Kamp/ Horst/ Zoom/ Griend	15	14	13	11	9	62
14	Zuiderzeewijk	35	10	12	1	3	61
	Subtotaal	166	103	149	61	95	574

nr.	Bovenwijkse voorzieningen	2013	2014	2015	2016	2017	Totaal
A	Gemeentelijke bossen	0	0	4	1	0	5
B	Hanzeborg	0	0	0	0	0	0
C	Kofschip	0	2	0	0	0	2
D	Kwelder/Schor	0	0	0	0	0	0
E	Natuurlijk spelen	0	0	0	0	0	0
F	Schateiland	0	6	3	0	9	18
G	Schip Karveel	2	0	2	0	0	4
H	Skatebaan	0	0	0	0	0	0
I	Stadshart	0	0	0	0	0	0
J	Stadspark	2	0	0	1	0	3
K	Strand Houtribhoek	0	0	1	1	0	2
	Subtotaal	4	8	10	3	9	34
	Totaal	170	111	159	64	104	608

Over de periode van 5 jaar zijn in totaal 608 toestellen afgeschreven.

Dit leidt tot de volgende planning:

2013	Atol, Archipel/Rozengaard, Kempenaar/Kogge
2014	Gondel/Schouw, Zuiderzeewijk, Lelystad-haven, Botter
2015	Tjalk/Schoener, Karveel/Boeier, Landstrekenwijk, Landerijen-West
2016	Landerijen-Oost, Punter/Jol/Galjoen/Kuststrook, Waterwijk
2017	Wold/Kamp/Horst/Zoom/Griend, Stelling/Schans/Grietenij, Thematisch wonen, Bovenwijkse voorzieningen.

De afgeschreven toestellen die niet in het jaar vervangen worden dat ze op de planning staan zullen doorbeheerd worden, tenzij deze in verband met veiligheid vervangen moeten worden.

4.4 Stap 4: opstellen speellocatiekaart samen met bewoners

De indeling van de speellocatiekaart is samengesteld op basis van kwaliteit en diversiteit van speelplekken met aandacht voor de verschillende leeftijdscategorieën. Bij de invulling van de locaties wordt gekeken naar veilige routes om de speelplekken te bereiken en veiligheid door voldoende sociaal toezicht. Er wordt gebruik gemaakt van de ruimtelijke spreiding van speelplekken (zie stappen 1 en 2) en een verdeling van de verschillende typen speelplekken.

Er is reeds een concept-speellocatiekaart opgesteld, welke na vaststelling van het speelruimtebeleidsplan samen met bewoners definitief zal worden gemaakt.

4.5 Stap 5: realisatie speelvoorzieningen samen met bewoners

Uiteindelijk worden de speelplekken aangelegd of aangepast. In sommige gevallen betreft het de vervanging van speeltoestellen; soms wordt een formele speelplek omgezet in een informele speelplek. De speelplek wordt nog meer dan voorheen ingericht als ontmoetingsplek, waarbij ook de ruimte rond een speelplek belangrijk is. In alle gevallen wordt de realisatie in samenwerking met bewoners opgepakt.

4.6 Stap 6: Monitoring

Permanente monitoring van het gebruik en de technische staat van speelvoorzieningen is een belangrijk onderdeel van de werkwijze. Alle speeltoestellen zijn opgenomen in een (digitaal) logboek. De controles worden in ieder geval twee keer in het jaar opgenomen in dit logboek (wettelijke taak) waardoor de actuele staat van de speeltoestellen geregistreerd is. De serviceteams zullen tevens de speelvoorzieningen monitoren tijdens overige werkzaamheden in de wijk.

Op deze manier ontstaat een goed beeld van het gebruik en de staat van de toestellen, waarmee de grootonderhoudsplanung wordt bijgestuurd. Als het meerjarenplan over 5 jaar volledig is gerealiseerd zal het beleid geëvalueerd worden.